

جهاد تبیین^۱

حجت‌الاسلام والمسلمین سعید صلح میرزایی*

مقدمه

رهبر معظم انقلاب، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای دامت‌السلامه، درباره رسالت روشنگری و جهاد تبیین فرموده است:

شما جوانان عزیز و دانشجویان عزیز که به معنای واقعی کلمه میوه دل ملت و امید آینده این کشورید، به مسئله «تبیین» اهمیت بدهید. خیلی از حقایق هست که باید تبیین بشود. در قبال این حرکت گمراه‌کننده‌ای که از صد طرف به سمت ملت ایران سرازیر است و تأثیرگذاری بر افکار عمومی که یکی از هدف‌های بزرگ دشمنان ایران و اسلام و انقلاب اسلامی است و دچار ابهام نگه‌داشتن افکار و رها کردن اذهان مردم و به خصوص جوان‌ها، «حرکت تبیین» خنثی‌کننده این توطئه دشمن و این حرکت دشمن است. هر کدام از شما به عنوان یک وظیفه، مثل یک چراغی، مثل یک نوری پیرامون خودتان را روشن کنید. امروز خوشبختانه میدان باز است برای انتشار افکار. این فضای عمومی در کنار مشکلاتی که ممکن است به وجود بیآورد، برکات بزرگی هم دارد؛ می‌توانید افکار درست را، افکار صحیح را منتشر کنید؛ پاسخ به اشکالات را، پاسخ به ابهام‌آفرینی‌ها را در این فضا با استفاده از این امکان منتشر کنید و می‌توانید در این زمینه به معنای واقعی کلمه جهاد کنید. البته اصل قطعی در این باب، این است که بایستی از شیوه اخلاقی در این کار پیروی کرد. از این کاری که بعضی‌ها در فضای مجازی یا در مطبوعات و در مقاله‌ها و اینجا و آنجا انجام می‌دهند که با دشنام، با

۱. این نوشتار، متن پیاده شده سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین سعید صلح میرزایی است که در بهمن ۱۴۰۰ در جمع مبلغان دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم ایراد شده است.

* نویسنده و پژوهشگر.

تهدمت و فریب و دروغ با افکار عمومی مواجه می‌شوند، باید به شدت اجتناب کرد. بایستی حقایق را با منطق قوی، سخن متین و عقلانیت کامل، همراه با زینت عاطفه و عواطف انسانی و به‌کارگیری اخلاق منتشر کرد. امروز همه ما بایستی در این میدان حرکت بکنیم؛ هر کدام به نحوی و با سهمی که در این راه داریم. امیدوارم ان‌شاءالله خدای متعال همه شماها را موفق کند. جوان‌های ما امروز بحمدالله مجهزند؛ مجهز به فکر، مجهز به عقلانیت، مجهز به آگاهی‌های فراوان و می‌توانند در این زمینه‌ها خیلی تلاش کنند. خودتان را آماده کنید، این تجهیزات را در خودتان افزایش دهید و به معنای واقعی کلمه خودتان را مجهز کنید و در این میدان وارد بشوید.^۱

معنای جهاد تبیین و جنگ روایت‌ها

تبیین، یعنی بیان حقیقت و از بین بردن غبار جهالت و تحریف از اذهان. ذهن انسان ممکن است دچار ابهام شود، مورد تحریف قرار گیرد و دشمن یا هر فرد دیگری آن را از مسیر حقیقی و عقلانی خودش منحرف کند. به عبارتی تبیین به معنای بی‌تفاوت نبودن انسان نسبت به ذهنی است که به کمک نیاز دارد و باید تعلیم ببیند. مقام معظم رهبری مدظله‌العالی در موارد متعددی اساس روش اسلامی و انقلابی را تبیین دانسته‌اند؛ چنانکه یکی از موارد امر به معروف و نهی از منکر نیز همین مسئله است. اگر چه رهبر انقلاب همواره قشر نخبگان و، طلاب و دانشجویان را به تبیین فراخوانده بودند، اما اکنون مخاطب عام را به این امر دعوت کرده و از همگان خواسته‌اند در حوزه خود تأثیرگذار باشند و نسبت به شرایط کنونی جامعه و جهان بی‌تفاوت نباشند. از همین روست که در توصیه به پرستاران می‌فرماید: «شما روایت کنید حقایق جامعه خودتان و کشور خودتان و انقلابتان را. شما اگر روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند؛ شما اگر انقلاب را روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند».^۲

تبیین، بخشی از جهاد تبیین و رسالت روشنگری است. باید توجه داشت که هر کاری از نظر اسلامی جهاد نیست. مهم‌ترین عنصر جهاد به معنای اسلامی و قرآنی، تقابل با دشمن است؛ یعنی هر کاری که در تقابل با دشمن و فی سبیل‌الله باشد، جهاد است:

۱. بیانات در پایان مراسم عزاداری اربعین حسینی، ۱۴۰۰/۰۷/۰۵.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=48746>

۲. بیانات در دیدار پرستاران و خانواده شهدای سلامت، ۱۴۰۰/۰۹/۲۱.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=49192>

جهاد یعنی چه؟ جهاد یعنی تلاش در مقابله با دشمن. هر تلاشی، جهاد نیست. خیلی‌ها تلاش می‌کنند، تلاش‌های علمی زیادی می‌کنند، تلاش‌های اقتصادی می‌کنند که خوب و به‌جاست، اما جهاد نیست. جهاد، یعنی تلاشی که هدف‌گیری در مقابل دشمن در آن وجود داشته باشد؛ این جهاد است. در اصطلاح اسلامی و منطق اسلامی، جهاد این [کاری] است که در مقابل دشمن انجام می‌گیرد. شما [اگر] کار اقتصادی بکنید برای مقابله با دشمن، می‌شود جهاد؛ کار علمی و تحقیقی بکنید برای مقابله با دشمن، می‌شود جهاد؛ حرف بزنید، تبیین کنید برای خنثی کردن وسوسه دشمن، می‌شود جهاد؛ اینها همه جهاد است. پس مهم این است که ما عرصه جهاد را تشخیص بدهیم که در هر زمانی در چه عرصه‌ای باید جهاد کرد. این، خیلی مهم است.^۱

تبیین مهمترین عرصه جهاد

از نظر مقام معظم رهبری علیه‌السلام جهاد تبیین، مهم‌ترین عرصه جهاد است؛ زیرا اکنون دشمن با هزاران دستگاه رسانه‌ای و خبری دست به جنگ روانی زده است تا با وارونه جلوه دادن واقعیت‌ها، رابطه مؤمنانه مؤمنین را قطع کند. از این رو باید با تبیین و روشنگری، حقیقت‌ها را برای همگام بیان کرد.

ما در حال یک نبرد فرهنگی، یک نبرد جنگ نرم هستیم یعنی به ما تهاجم شده؛ تهاجم نرم، آن هم با ابزارهای پیشرفته و بسیار نو و با توانایی بسیار بالا؛ به ما حمله شده. خوب ما باید اول این را تصدیق کنیم، باید اول قبول کنیم که ما در حال یک جنگیم، ما مورد تهاجم قرار گرفته هستیم. اگر چنانچه این شد، آن وقت بایستی همه نیرو را متمرکز کنیم در ضربه زدن به مهاجم و جلوی هجوم او را گرفتن. هدف مهاجم، آماج کار مهاجم چیست؟ فرهنگ ماست، اخلاق ماست، خانواده ماست، هویت ماست، تاریخ ماست. در مقابل، ما بایستی یک جبهه قوی توانایی ایجاد کنیم که این جبهه بتواند پاسخگو باشد. آن جبهه متشکل از کیست؟ از هنرمند، روشنفکر، عنصر فرهنگی؛ یعنی شماها هستید، شماها و امثال شما آقایان و دوستانی که در بخش فرهنگ و در بخش هنر مشغول کار هستید.^۲

۱. بیانات در دیدار مداحان اهل بیت علیهم‌السلام، ۱۴۰۰/۱۱/۰۳.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=49448>

۲. گزیده‌ای از بیانات در دیدار جمعی از برنامه‌سازان صدا و سیما، ۱۳۹۷/۰۸/۲۴.

ایشان در توصیه دیگری به فعالیت هزاران دستگاه دشمن برای مبارزه با اسلام و انقلاب اسلامی اشاره و بر جهاد تبیین به عنوان مهم‌ترین عرصه جهاد تأکید می‌کنند:

یک روز میدان، میدان نظامی است مثل دوران دفاع مقدس، دوران دفاع از حرم؛ اینجا میدان، میدان نظامی است؛ آن روز خیلی‌ها وظیفه را تشخیص دادند و حرکت کردند و رفتند و وظیفه‌شان را انجام دادند - البته واجب کفایی بود؛ واجب عینی نبود - که البته در همین جا هم هیئت‌ها سنگ تمام گذاشتند که قبلاً عرض کردیم، و بسیاری از این رزمندگان ما و شهدای ما، بچه‌های هیئت‌ها بودند که رفتند و به شهادت رسیدند. یک روز عرصه علم است و جهاد، جهاد علمی است، باید علم را بالا برد؛ یک روز عرصه فعالیت‌های اجتماعی است؛ یک روز عرصه خدمات اجتماعی است و خدمت به مردم. آن روزی که دشمن سعی می‌کند جامعه را در فشار اقتصادی قرار بدهد، برای اینکه مردم را در مقابل اسلام، در مقابل نظام اسلامی قرار بدهد؛ آن روز اگر شما خدمت اقتصادی و اجتماعی به مردم بکنید، جهاد کرده‌اید در مقابل دشمن؛ لکن از همه این‌ها مهم‌تر عرصه تبیین و روشنگری است. اگر روشنگری بود، همه این عرصه‌های گوناگون در وقت خود و جای خود وضع‌شان روشن خواهد شد و مردان خودشان را پیدا خواهند کرد.^۱

مبارزه تبیینی اهل بیت علیهم‌السلام

مبارزه سیاسی اهل بیت علیهم‌السلام، مبارزه تبیینی بوده است، اگر چه گاه مبارزه مسلحانه نیز صورت گرفته است. رهبر معظم انقلاب رحمته‌الله در کتاب هم‌رزم حسین علیه‌السلام نیز به این مطلب اشاره کرده‌اند که تمامی اهل بیت علیهم‌السلام هم‌رزم عبدالله الحسین علیه‌السلام بودند، اما نوع میدان جنگ‌هایشان متفاوت بود. جهاد تبیین محدودده خاصی ندارد و حتی معیشت مردم نیز به آن مرتبط است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله دو جریان تحریم و تحریف را هم‌عرض با یکدیگر می‌دانند و معتقدند شکست جریان تحریف، موجب شکست جریان تحریم خواهد شد؛ زیرا دشمن با تحریف واقعیت‌ها توانسته است تحریم‌ها را به جایی برساند که اثر منفی آن بر جامعه بسیار مشهود باشد. از این رو جهاد تبیین در واقع نوعی مقابله با تحریف‌ها و شکست تحریم‌هاست:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=41040>

۱. بیانات در دیدار مداحان اهل بیت علیهم‌السلام، ۱۴۰۰/۱۱/۰۳.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=49448>

این بزرگوار جهاد تبیین را، جهاد روایت را راه انداخت؛ نگذاشت و فرصت نداد که روایت دشمن از حادثه غلبه پیدا کند؛ کاری کرد که روایت او بر افکار عمومی غلبه پیدا کند. حالا تا امروز روایت زینب کبری علیها السلام از حادثه عاشورا در تاریخ مانده، در همان زمان هم تأثیر گذاشت در شام، در کوفه، در مجموعه سال‌های حکومت اموی و منتهی شد به ساقط شدن حکومت اموی. ببینید، این درس است؛ این همان حرفی است که بنده همیشه می‌گویم: شما روایت کنید حقایق جامعه خودتان و کشور خودتان و انقلابتان را. شما اگر روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند؛ شما اگر انقلاب را روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند؛ شما اگر حادثه دفاع مقدس را روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند، هر جور دلش می‌خواهد؛ توجیه می‌کند، دروغ می‌گوید [آن هم] ۱۸۰ درجه خلاف واقع؛ جای ظالم و مظلوم را عوض می‌کند. شما اگر حادثه تسخیر لانه جاسوسی را روایت نکنید - که متأسفانه نکردیم - دشمن روایت می‌کند و کرده؛ دشمن روایت کرده، با روایت‌های دروغ. این کاری است که ما باید انجام بدهیم؛ وظیفه جوان‌های ماست.^۱

عملیاتی شدن ارزش‌ها در جامعه، به بحث جهاد تبیین باز می‌گردد. تبیین نکردن حقایق و مسائل برای جامعه، موجب عدم گفتمان‌سازی و در نتیجه شکل‌گیری یک فتنه می‌شود؛ چنانکه در فتنه ۷۸، ۸۸ و نیز قضیه بنزین تبیین صحیح مسائل می‌توانست مانع بروز اتفاقاتی که رخ داد، شود. شکل‌گیری مطالبه‌گری و عدالتخواهی، نیازمند تبیین است. عدم تبیین وقایع و مسائل، زمینه‌ساز نفوذ و تسلط دشمن بر اذهان مردم جامعه می‌شود. انبیای عظام الهی و اهل بیت علیهم‌السلام، بهترین الگوهای جهاد تبیین هستند؛ چنانکه امام علی علیه‌السلام در دوران کوتاه حکومت خویش، همواره به تبیین و روشنگری پرداخت. حضرت زهرا علیها السلام نیز با مراجعه به خانه انصار و اصحاب و خطبه فدکیه در مسجد پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و دیگر فعالیت‌های خویش کوشید ولایت و امامت را برای جامعه تبیین کند. امام سجاد علیه‌السلام، حضرت زینب علیها السلام، حضرت ام‌کلثوم علیها السلام و حضرت سکینه علیها السلام، رسالت روشنگری و تبیین واقعه عاشورا را به خوبی به انجام رساندند. عمار یاسر، صحابی رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و امیرالمؤمنین علیه‌السلام آن‌چنان به تبیین و روشنگری مسائل اهمیت می‌داد

۱. بیانات در دیدار پرستاران و خانواده شهدای سلامت، ۱۴۰۰/۰۹/۲۱.

که هر جا فتنه‌ای رخ می‌داد، خود را به آنجا می‌رساند و روشنگری می‌کرد.

امام خمینی الگوی تبیین و روشنگری

امام خمینی علیه السلام، یکی دیگر از الگوهای روشنگری و تبیین است که از سال ۱۳۴۱ با سخنرانی‌های مختلف به افشاگری علیه حکومت منحوس پهلوی و جنایات آن پرداخت. حتی پس از تبعید در سال ۱۳۴۳ نیز دست از تبیین و روشنگری برنداشت و با اعلامیه‌ها و سخنرانی‌هایی که به صورت نوار در میان مردم دست به دست می‌چرخید، تحلیل و فهم مردم را بالا برد و حقایق را به صورت صحیح برای آن‌ها بیان کرد. از همین روست که وقتی در شب ۲۲ بهمن ماه ۱۳۵۷ به مردم دستور داد که به خیابان‌ها بیایند، تمامی مردم با تبعیت از فرمان ایشان به خیابان‌ها آمدند و ریشه ظلم و جور حکومت پهلوی را کردند. پس از پیروزی انقلاب نیز هر گاه نیاز به تبیین بود، امام علیه السلام به میدان می‌آمد و روشنگری می‌کرد.

رهبر معظم انقلاب علیه السلام که خود نیز یکی از الگوهای موفق تبیینی است، در دهه ۶۰، روحانیون و ائمه جمعه را به عنوان الگوهای تبیینی و بال و پر امام خمینی علیه السلام می‌دانستند که پیام امام علیه السلام را به اقصی نقاط کشور منتقل می‌کردند:

آن عاملی که توانست پیام مراجع را در دوره اول - آن چند ماه اول - و بعد پیام امام بزرگوار علیه السلام را که تنها این کار را انجام می‌دادند و این رهبری را انجام می‌دادند - چه در دوره قم، چه در دوره نجف - منتشر کند در اقصی نقاط کشور و در دل‌های مردم نفوذ بدهد، عامل طلبگی بود؛ طلبه‌ها بودند که این کار را کردند؛ طلبه‌ها بودند که این فکر را منتقل کردند به سرتاسر کشور.^۱

شهید مطهری علیه السلام و آیت‌الله مصباح علیه السلام نیز از دیگر الگوهای تبیین هستند. در دوران اصلاحات علی‌رغم حجمه‌هایی که نسبت به آیت‌الله مصباح علیه السلام وجود داشت، ایشان در سلسله جلساتی همچون خطبه‌های پیش از نماز جمعه، جلسات متعددی که از اقصی نقاط کشور دعوت می‌شد و ... به تبیین می‌باحث اسلامی پرداخت.

رهبر معظم انقلاب علیه السلام در کتاب خون دلی که لعل شد، با اشاره به مبارزات افراد مختلف با حکومت پهلوی، خود را از معدود افرادی می‌داند که در جریان نهضت اسلامی، هر دو خط مبارزه و تبیین را در کنار یکدیگر دنبال می‌کردند؛ زیرا معتقد بودند اگر فعالیت آگاهانه فکری

۱. بیانات در دیدار اعضای مجمع نمایندگان طلاب و فضیای حوزه علمیه قم، ۱۳۹۴/۱۲/۲۵.

اسلامی از جنبش مبارزه جدا شود، مبارزه خشک و بی‌روح می‌شود:

یکی از آقایان، پایین یک شعری خواندند که مضمونش این بود که اگر شمشیر بکشید، سینه‌هایی که بیابند در جلوی شما بایستند و در مقابل دشمنان شما سینه سپر کنند [زیاد است]، من گفتم من شمشیر را کشیدم، مشغولیم، ما از چپ و راست داریم می‌زنیم؛ این جوری نیست؛ منتها نوع شمشیر امروز و نوع میدان امروز با نوع میدان آن سال‌های اول تفاوت دارد؛ ما در جنگ نرمیم؛ در جنگ سیاسی هستیم، در جنگ فرهنگی هستیم، در جنگ امنیتی و نفوذی هستیم؛ فکرها و اراده‌ها دارند با هم می‌جنگند. امروز ما خیلی احتیاج داریم به ابزارهای مؤثر و تأثیرگذار؛ یک بخش عمده این ابزارها، به نظر من شعر است که بایستی مورد توجه شما قرار بگیرد.^۱

سابقه مبارزاتی رهبر معظم انقلاب مدظله‌العالی به ابتدای نوجوانی و جوانی ایشان باز می‌گردد. ایشان از ابتدای مبارزه همواره به تبیین مسائل پرداختند؛ چنانکه نقل شده است وقتی در مشهد مسجدی که حضرت آقا در آن به اقامه نماز و سخنرانی می‌پرداخت، تعطیل شد؛ شهید مطهری رحمته‌الله به ایشان گفته بود علت اینکه مسجد شما را تعطیل کرده‌اند، این است که شما به شیوه پیامبران عمل می‌کنید و دیگران به شیوه آخوندها؛ زیرا انبیا و پیامبران همواره در کنار مبارزه با طاغوت به روشنگری و بیان حقیقت پرداخته‌اند. از همین رو بود که در جریان انقلاب و حتی پس از پیروزی انقلاب، دشمن از روشنگری‌های مقام معظم رهبری رحمته‌الله همواره می‌ترسید و به دنبال محدود کردن ایشان از بسته شدن مسجد و دستگیری توسط ساواک تا ترور توسط گروه منافقین بود.

الزامات جهاد تبیین

جهاد تبیین در بیانات رهبر معظم انقلاب رحمته‌الله دارای اصول و الزاماتی است که باید استخراج و بیان شود. البته تبیین و روشنگری به طور حتم به ضرر برخی افراد، گروه‌ها و ... تمام خواهد شد و آن‌ها نیز با تمام توان خود می‌کوشند با آن مقابله کنند؛ از این رو باید ایمان، تقوا و توکل به خدا را در وجود خود تقویت کرد؛ زیرا ایمان، تقوا و توکل بر خدا جزء اصول اساسی تبیین و روشنگری است.

هر فرد در مسیر جهاد تبیین و رسالت روشنگری باید مراقب باشد که گرفتار خرافات و

۱. بیانات در دیدار با شاعران، ۱۳۹۵/۰۳/۳۱.

شایعات نشود تا در مخاطب ایجاد ناامیدی نکند. بنابراین تحقیق درباره مسائل، یکی از اصول اولیه رسالت تبیین است؛ زیرا بنا بر دستورات اسلامی نباید از آنچه به آن علم نداریم، پیروی کنیم: «وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ»^۱.

یکی از الزامات جهاد تبیین و رسالت روشنگری، هم‌افق و هم‌راستا بودن محتوای ارائه شده با نقشه کلان محتوایی انقلاب است. هم‌افقی با ولی جامعه خیلی مهم است. از این رو در تبیین و بیان حقیقت باید از نظرات بزرگان و اندیشمندانی همچون امام خمینی علیه السلام، مقام معظم رهبری علیه السلام، شهید مطهری علیه السلام، شهید بهشتی علیه السلام، آیت‌الله مصباح علیه السلام و ... به عنوان ایده‌آل‌های انقلاب استفاده کرد. مطالعه آثار امام علیه السلام و رهبر انقلاب علیه السلام، به‌ویژه آثاری که در مباحث معرفتی و سیاسی وجود دارد، موجب ارائه بهترین تبیین خواهد شد. باید مصلحت‌اندیشی‌های راحت‌طلبانه را رها کرد. مصلحت‌اندیشی و عافیت‌طلبی می‌تواند موجب شود فرد جهاد تبیین را رها کند. جهاد تبیین تعارف‌بردار نیست. باید در این مسیر استقامت کرد و کوشید با صبر، مقاومت، پشتکار و توکل بر خدا غبار نشسته بر حقایق را زدود.

از دیگر الزامات جهاد تبیین، محبت قلبی و دلی است؛ چنانکه شهید سلیمانی در این باره فرموده است:

برادران، رزمندگان، یادگاران جنگ؛ یکی از شئون عاقبت به‌خیری، نسبت شما با جمهوری اسلامی و انقلاب است. والله والله والله از مهم‌ترین شئون عاقبت به‌خیری همین است. والله والله والله، از مهم‌ترین شئون عاقبت به‌خیری، رابطه قلبی و دلی و حقیقی ما با این حکیمی است که امروز سکان انقلاب را به دست دارد. در قیامت خواهیم دید، مهم‌ترین محور محاسبه این است.^۲

ایجاد رابطه قلبی و دلی با امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری علیه السلام به عنوان بنیان‌گذار و رهبری این انقلاب، موجب می‌شود همانند آن‌ها فکر کنیم و مطابق پازلی که به عنوان مقدمه ظهور چیده شده است، عمل نماییم.

در جهاد تبیین و رسالت روشنگری، یک سری مهارت‌ها نیز لازم است. باید مهارت‌های لازم را آموخت، از قانون تبعیت و پیروی کرد و به‌هنگام عمل نمود. از این رو باید

۱. اسراء: ۳۶.

۲. خبرگزاری میزان، «بازخوانی سخنان سپهد قاسم سلیمانی»، ۱۷/۱۰/۱۳۹۸، کد خبر: ۵۸۴۳۶۰.

موقعیت‌شناس بود تا مانند تواین بعد از رخ دادن حادثه و به وجود آمدن تبعات منفی برای جامعه عمل نکنیم؛ زیرا دیر اقدام کردن و عدم موقعیت‌شناسی، موجب بروز خساراتی بر جامعه می‌شود که گاه جبران‌ناپذیر است.

همچنین در این مسیر باید از هنر، مداومت در تکرار و عنصر عاطفه بهره برد. بحث محبت در تبیین خیلی مهم است، خیلی از مواقع با محبت می‌توان مخاطب را اقناع کرد.

موضوعات نیازمند تبیین

رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام موضوعاتی را برای تبیین ارائه فرموده‌اند که از مهم‌ترین آنها تبیین در مبانی و معارف دینی است که در ذیل این موضوع مباحث ذیل باید تبیین شود:

- اصول اساسی انقلاب اسلامی؛
 - اندیشه مقاومت؛
 - دستاوردهای انقلاب؛
 - باور و امید به آینده انقلاب؛
 - مسائل مهم انقلاب مانند مسئله مذاکره با آمریکا؛ آیا میتوان به آمریکا اعتماد کرد؟
 - بیان واقعیت‌ها؛ اگر ما واقعیت‌ها را نگوئیم دشمن آن‌ها را آن گونه که خودش می‌خواهد روایت می‌کند.
 - گاهی وقت‌ها هم حوادثی اتفاق می‌افتد مانند فتنه سال ۸۸ که باید بهنگام تبیین شود.
- برخی عناوین مهم دیگری وجود دارند که باید در آنها تبیین صورت بگیرد تا دشمن نتواند به نقشه‌های شوم خود دست یابد. دشمن چند واقعیت را هدف گرفته است:
۱. تطهیر رژیم پهلوی؛ رژیمی که اصلاً قابل تطهیر نیست، رژیمی که فاسد، ضعیف، وابسته، منحرف، به شدت غیر مردمی و به شدت سود طلب شخصی بود؛
 ۲. زیرسوال بردن دستاوردهای انقلاب؛
 ۳. تحریف آینده روشن انقلاب؛ و
 ۴. غیر قابل شکست نشان دادن خود.
- هدف اصلی دشمنان از این کارهای آن است که جوان را به ناامیدی بکشانند. اگر جوان نسبت به اصل انقلاب دچار تردید شود، اگر دستاوردهای انقلاب را نادیده بگیرد، اگر هیچ آینده

روشنی را برای خود و جامعه ملاحظه نکند و اگر دشمن آماده و قوی را هم در مقابل خود احساس کند، این جوان دیگر انگیزه ای برای ادامه مسیر و مقاومت ندارد. اینجاست که جهاد تبیین اهمیتش مشخص می‌شود. با تبیین درست و بهنگام میتوان همه اهداف دشمن را نابود کرد. به همین جهت است که مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم فرمودند ریشه ای ترین جهاد این است که امید در دلها حکم فرما باشد.

وظایف ما در جهاد تبیین

هر یک از ما می‌توانیم با انجام کارهای ذیل در جهاد تبیین نقش آفرین باشیم:

۱. گفتگوی چهره به چهره؛
۲. تشکیل حلقه‌های معرفتی؛
۳. تولید محتوا در فضای مجازی و باز نشر آن؛
۴. باز نشر محتواهای مفیدی که دیگران تولید کرده اند؛
۵. پاسخ به شبهه‌ها در فضای مجازی و حقیقی؛ همه شبهه‌ها پاسخ دارند. با مطالعه و یا جست و جو در فضای مجازی می‌توان به جواب‌ها دست یافت؛
۶. تبلیغ جهاد تبیین؛ یکی از مهمترین کارهای ما این است که خود جهاد تبیین را تبلیغ کنیم. خیلی از مردم هنوز با بیانات رهبر معظم انقلاب آشنا نشده‌اند؛ به مردم بگوییم که چه وظایفی دارند و چه کارهایی می‌توانند انجام دهند. جهاد تبیین یعنی نسبت به ذهن غبار آلوده اطرافیانمان بی تفاوت نباشیم. یک نفر ممکن است فقط ۴ نفر دنبال کننده داشته باشد، یک کسی است که ۱۰ نفر دنبال کننده دارد، یک کسی صد نفر، یک کسی هزار نفر، یک کسی هم ممکنه ده‌ها هزار نفر دنبال کننده در فضای مجازی و حقیقی داشته باشد. همه می‌توانند نسبت به جهاد تبیین انجام وظیفه کنند.

الحمد لله رب العالمین